

2. Малолеткова Оксана. Україна нарощує експорт продуктів переробки (28.07.2022). URL: <https://ukurier.gov.ua/uk/articles/ukrayina-naroshuye-eksport-produktiv-pererobki/>.

3. Чміль Лілія. Від сушеного манго до електроскутерів. Що купують українці під час війни, а від чого відмовилися (28.07.2022). URL: <https://www.nta.ua/vid-sushenogo-mango-do-elektroskuteriv-shho-kupuyut-ukrayinczi-pid-chas-vijny-a-vid-chogo-vidmovylsya/>.

УДК 338.12

Танчик Мар'яна

студентка групи ПФмз-61

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Науковий керівник: Радинський Сергій

кандидат економічних наук, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Mariana Tanchyk

Student of the group PFmz-61

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

Scientific supervisor: Serhiy Radynsky

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor

Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СТАН ТА ПОТРЕБИ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ STATE AND NEEDS OF THE ECONOMY OF UKRAINE IN THE CONDITIONS OF WAR

З початком повномасштабної війни Росії проти України, коли саме існування нашої держави опинилось під загрозою, українська економіка зіткнулась з небаченими досі викликами та зазнала масштабних збитків. У новому звіті Світового банку їх загальна сума оцінюється у 349 мільярдів доларів США і щоденно зростає з кожним новим обстрілом. Прогноз МВФ на падіння ВВП в Україні за 9 місяців – 30%, а до кінця 2022 року – до 40%.

Підприємці усіма силами намагаються врятувати свої справи від закриття. Для цього український бізнес вдається до галузевої трансформації. Кожен п'ятий (21%) розпочав цей процес, 16% вже мають результат і стільки ж планують долучитися до трансформації. До режиму часткової роботи або взагалі до припинення функціонування вдалося до 85% бізнесу, серед яких 1% припинили діяльність та не планують відновлення, а 35% призупинили діяльність, чекаючи кращих часів. Сьогодні український бізнес найбільше потребує (рис.1) податкових канікул (37%). Серед інших згадок – допомога з організацією логістики (17%), доступ до здешевлених фінансів (16%), просування продукції (16%) та збереження ключових співробітників від виїзду за кордон, військової служби (15%).

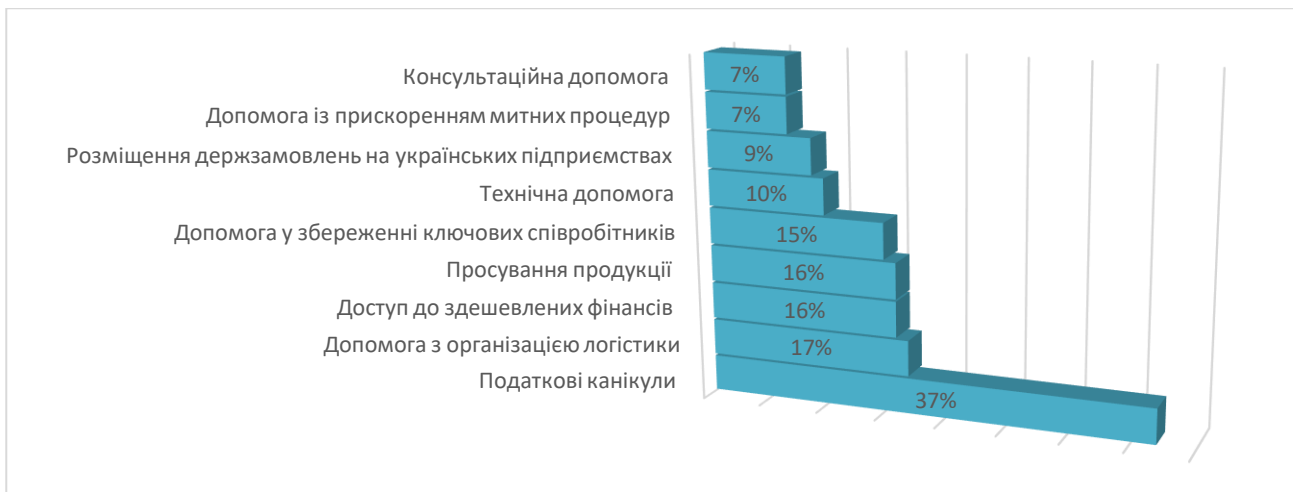

Рис. 1. Діаграма потреб у допомозі та складнощів у роботі бізнесу в умовах війни

З метою збереження бізнесу під час війни, в Україні проводиться його релокація з прифронтових територій в більш безпечні місця на заході держави та закордоном. Із 761 переміщеного підприємства 80% – 588 уже відновили роботу, а 274 – в процесі релокації. Держава надає підтримку з транспортуванням, розміщенням, працівниками.

Найбільш постраждали під час війни такі галузі як будівництво – 58%, машинобудування – 50%, туризм – 84%, ЗМІ – 70%, сільське господарство – 40%, операції з нерухомістю – 53%. Менш суттєві зміни в сфері обслуговування – 31%, легкій промисловості – 25%, ІТ – 17%. Зростають транспортні та поштові послуги. Через війну дуже низький рівень економічної активності. Якщо він нижче 50 %, то це негативні очікування – зараз він 33%.

Найкраща ситуація в ІТ секторі, складському господарстві, поштово-курерській діяльності, виробництві меблів. Є перспективи зростання у переробній промисловості, транспорті, сільському та рибному господарстві. Найбільш адаптовані до кризи сфери фінансової і страхової діяльності, професійні послуги – маркетинг, консалтинг, дизайн.

Для створення стратегій розвитку в складних умовах, підприємства об'єднуються в бізнес-асоціації. Зокрема у сферах фінансів і страхової діяльності, туризмі, виробництві харчових продуктів. Також стратегіями подолання негативних наслідків війни є експорт виробленої продукції на світові ринки, участь у відбудові зруйнованої інфраструктури.

Від 10 жовтня 2022 року, за два тижні, Росія вразила ракетними ударами енергетичну інфраструктуру по всій Україні. Пошкоджено і знищено понад 400 об'єктів у 16 регіонах, зокрема більшість ТЕС. Можливі перебої з тепло- і водопостачанням. Тому введено тотальний режим економії електроенергії населенням і підприємствами, щоб не було аварійних відключень у пік використання електроенергії через перевантаження мереж. У пік використання від 7 до 11 і від 17 до 23 години просять не включати електроприлади, виключено вуличне освітлення міст, забороняють рекламну підсвітку.

Значно пошкоджено також енергетичну інфраструктуру західних областей, в тому числі міста Тернополя. У зв'язку з цим, а також відносно теплою погодою, вирішено на місцевому рівні опалювальний сезон 2022-23р. КП «Тернопільськтеплокомуненерго» Тернопільської міської ради розпочати з 31.10.2022 року. Гаряча вода населенню подається в окремі години. В лікарнях міста Тернополя опалення включили раніше- на початку жовтня, використовуючи при цьому альтернативний вид палива – торф, а не газ. Для опалення об'єктів інфраструктури використовуються – газ на 34 котельнях, 2 котельні – на комбінованому виді палива. Зараз основною загрозою і небезпекою є відключення електроенергії і води- найважливіших ресурсів для підприємства, населення і навіть на глобальному рівні, бо люди не зможуть залишитися без води, світла і тепла зимою, тому це загрожує відтоку населення до Європи чи інших країн. Багато підприємств не зможе працювати на повну потужність через нестачу електроенергії. Частина бізнесу, наприклад

пекарні, вже перейшли працювати в нічну зміну, коли електроенергія використовується по мінімуму і по дешевших цінах.

Тарифна політика на комунальні послуги в Україні не мінятиметься у зв'язку з війною та складною економічною ситуацією та низькою платоспроможністю населення. Так само заморожені кредити для комунальних підприємств у зв'язку з складною ситуацією.

З метою економії та енергозбереження на комунальному підприємстві «Тернопільміськтеплокомуненерго» проводиться реконструкція і модернізація котелень протягом кількох років. За фінансування Світового банку зроблено енергоефективними 5 котелень і 1 котельню – на кошти Європейського банку реконструкції та розвитку. В них поміняли на сучасні, значно економніші котли, пальники та замінили насоси. Також підприємством проведено заміну 10% великих центральонесучих теплоізолюваних труб на 15 км у двох-трубному обчисленні. Ці заходи сприяють економічній ефективності даного підприємства, наблизять надання послуг до європейських стандартів.

Також встановлено і продовжується встановлення ІТП – індивідуальних теплових пунктів, яких на даний момент є 325 шт., що дозволяє регулювати температуру в окремо взятому багатоповерховому будинку. Всі ці заходи із заміни тепломереж, реконструкції і модернізації котелень, використання альтернативних видів палива, як торф, покликані забезпечити економне і енергоефективне тепlopостачання, дасть можливість досягти позитивних результатів у роботі підприємства у довгостроковій перспективі.

Стратегія підприємства у 2022-2023 році спрямована на зменшення збиткової діяльності підприємства – за рахунок зменшення втрат і покращення обліку теплової енергії, що сприятиме відповідно збільшенню доходів від реалізації основних послуг, які надає підприємство – постачання теплової енергії і гарячої води. Вище вказані результати планується досягти за рахунок реконструкції котелень, теплових мереж, встановлення індивідуальних теплових пунктів.

Адміністрація за підтримки Тернопільської міської ради, міжнародних організацій, таких як ЄБРР, Світовий банк, докладає значних зусиль на модернізацію і реконструкцію, що дасть можливість зробити підприємство більш економічно ефективним.

Отже, можна стверджувати, що тільки об'єднання зусиль адміністрації, трудового колективу, за підтримки Тернопільської міської ради, міжнародної фінансової допомоги, дасть можливість досягти позитивних результатів у роботі підприємства у 2022-2023 році, а також у довгостроковій перспективі з метою забезпечення населення міста теплом.

Перелік використаних джерел:

1. Звіт про управління_КП «ТМТКЕ» 2021
2. Примітки до фінансової звітності КП «ТМТКЕ» 2021
3. Стан бізнесу під час війни – опитування: веб-сайт. URL: <https://news.finance.ua/ua/stan-biznesu-pid-chas-viyny-opytuvannya>
4. Стан та потреби бізнесу в умовах війни: вересень, 2022: веб-сайт. URL: <https://cid.center/state-and-needs-of-business-in-war-september-2022/>